

Leve de winst! Winst is goed! Winst is de basis van de vrije democratische samenleving.

Posted on 9 december 2025 by Paul Frentrop

Niemand weet hoeveel rendement de beleggingsspecialisten van uw pensioenfonds volgend jaar voor u gaan behalen. Maar de regering weet al wel hoeveel u zelf gaat verdienen met beleggen van het geld dat overblijft nadat u alle premies, belastingen en woonlasten heeft betaald en uw gezin te eten hebt gegeven: U gaat daar 6 procent rendement op maken.

Tot zover het goede nieuws. Helaas hebben we die opbrengst alvast verdeeld: Uitgaande van die 6 procent rendement vindt de onlangs door u gekozen Tweede Kamer het redelijk dat u 2,2 procent van uw beleggingen aan de overheid geeft.

Al is redelijk niet de juiste term want in deze politieke afweging is geen sprake van een relatie tussen oorzaak en gevolg maar van een 'forfaitaire' relatie. Ook als zou blijken dat u minder dan 6 procent verdient, of zelfs geld verliest moet u die 2,2 procent betalen. Bovendien raakt u 3 procent van uw vermogen kwijt aan inflatie

die in Nederland al twintig jaar hoger is dan het gemiddelde in de Europese Unie.

Zo is het leven in wat de meeste 'opiniemakers' een kapitalistisch en neo-liberaal systeem noemen, dat door bezuinigingen alles wat sociaal is kapot maakt en alleen maar is gericht op winst maken voor aandeelhouders. Ik hoor dat aan met holle lach.

De fout van links

Op voorstel van de meest rechtse regering ooit houdt u volgend jaar nog geen één procent rendement over en waarschijnlijk lijdt u verlies. Mocht een volgend kabinet wat linkser worden, dan wordt uw rendement natuurlijk minder, want links ziet in de wereld een tweedeling tussen rijk en arm, vindt dat niet eerlijk en streeft daarom naar gelijkheid.

Ook dat is niet redelijk. Links ziet dat verkeerd. Gelijk maken leidt niet tot minder armoede. Gelijkheid afdwingen doet de gemiddelde rijkdom dalen van de grote groep in het midden. Het doel van overheidsbeleid zou moeten zijn om de gemiddelde rijkdom te vergroten. Dat doe je niet door herverdelen, maar door vrijlaten. Dat is het verschil tussen socialisme en liberalisme. Je helpt de armen niet door de rijken te vernietigen. Om een welvarend land te zijn moet je rijkdom tolereren. Welvaart ontstaat door ondernemen; door wedijver niet door na-ijver.

Het blijkt moeilijker om deze kennis algemeen te doen aanvaarden, dan het was om het paradigma te verschuiven van de aarde in het midden van het heelal naar dat van de aarde in een baan om de zon, of van zesdaagse schepping naar evolutie. Die dwalingen afschudden lukte binnen een eeuw nadat ze aan de kaak waren gesteld. Maar het linkse wereldbeeld beklijft hardnekkig; als een intellectuele teek.

Taal als oorzaak

Ingrid Thijssen, de vertrekkende voorzitter van de nog resterende commerciële Nederlandse werkgevers (de helft van de Nederlanders werkt inmiddels voor de overheid) deed onlangs in de Thorbecke-lezing een poging te verklaren waarom het maar niet wil lukken om de linkse misvatting uit te roeien. In onbewuste navolging van de filosoof Ludwig Wittgenstein stelde zij: 'Taal doet iets met de manier waarop wij naar de werkelijkheid kijken.'

De redeneringen van Wittgenstein (telg van een puissant rijke familie) zijn vaak duister, maar Thijssen gaf heldere voorbeelden: 'Waarom zou je opkomen voor de vervuiler, de uitbouter, de graaier? Hoe verkoop je dat aan de kiezer?' Volgens haar ontstaat door het gebruik van negatieve woorden over het bedrijfsleven 'vruchtbare grond voor onverstandig beleid'.

Ik ben dit met de vertrekkende VNO/NCW voorvrouw eens. Van de moord op Pim Fortuyn hebben we geleerd hoe gevaarlijk het 'demoniseren' van mensen is. Toch kent het demoniseren van het bedrijfsleven halt noch genade.

Winst als maatstaf

Volgens mij is de basis van de misleiding gelegen in de totale onwetendheid over het begrip 'winst'. De meeste mensen denken dat winst een hoeveelheid geld is, die in een kassa of kluis ligt opgeslagen of op een bankrekening staat. Maar winst is geen geld. Winst is een maatstaf. Zoals een meter lengte meet en een kilo gewicht, zo meet winst de prestaties van een onderneming.

Winst brengt ons de werkelijkheid, de waarheid. Hadden we geen winst dan wisten we niet hoe goed mensen beroepshalve bezig zijn. Iedereen kan wel druk, druk rondlopen en zijn best doen, maar hoe zinvol is dat allemaal? Die kennis is onontbeerlijk voor welvaart.

Wij kennen drie beroepsgroepen die op zoek zijn naar de waarheid: De journalist, de rechter en de accountant. Dat de best betaalde van die drie de waarheid omtrent winst bepaalt, geeft wel aan hoe belangrijk het begrip van winst is.

Misleidende winst

Wel moet worden gezegd dat als het om winst gaat ook leden van VNO/NCW zich schuldig maken aan taalgebruik dat 'vruchtbare grond voor onverstandig beleid' oplevert. Vrijwel alle beursfondsen houden de buitenwereld andere prestatie maatstaven voor dan winst. Philips bijvoorbeeld publiceert elk kwartaal een cijfer buiten de officiële boekhoudregels. Het bedrijf telt 'tijdelijke' en 'eenmalige' kosten niet mee. Aandeelhoudersvereniging VEB ziet een patroon in al dat 'eenmalige': 'Sinds begin 2022 is circa 4,4 miljard euro aan kosten buiten het aangepaste winstbegrip gelaten. Hierdoor oogt de aangepaste winst stabiel, en vooral fors hoger, dan de winst volgens de officiële regels.'

Dat is een zaak tussen beleggers en accountants. In de echte wereld betalen bedrijven met het geld dat ze van klanten ontvangen hun werknemers, hun leveranciers en hun financiers. Op die manier verspreiden ze welvaart door de hele samenleving. Als dan nog iets over is ook onder aandeelhouders. Zo werkt het kapitalisme.

Kapitalisme leidt tot vrijheid en welvaart

Ayn Rand, een van de weinige filosofen die echt heeft nagedacht over kapitalisme, heeft gewezen op een wijdverbreide foute premisse die de zorgen van Ingrid Thijssen verklaart. Die aanname is dat mensen altijd al produceerden en handelden en dat ook altijd zullen blijven doen. Op basis van die gedachte is het basisvraagstuk in de economie hoe de gemeenschap om moet gaan met het totale resultaat van al die menselijke inspanningen. Rand noemt dat het 'tribale axioma': welvaart zou iets zijn van ons allemaal, iets van de stam die de welvaart verdeelt. Dat axioma leidt volgens haar tot slavernij, want dan bepaalt het stamhoofd wie recht heeft op wat.

De werkelijkheid is dat alle rijkdom wordt geproduceerd door iemand en van iemand is. Dat individualisme is het uitgangspunt van het kapitalisme en leidt tot vrijheid: niet tot het afpakken van rijkdom maar tot het scheppen van welvaart.

Winst en wil om te winnen

Of bedrijven welvaart kunnen blijven scheppen hangt ervan af of ze het beter doen dan hun concurrenten. Dat meten we via winst. Om een voetbalvergelijking te maken: Een onderneming is een professioneel voetbalteam dat de wedstrijd moet winnen om de salarissen van spelers en staf te kunnen blijven betalen.

Bij amateurs hoeft dat niet. Zij voetballen in hun welverdiende vrije tijd en hen gaat het uiteindelijk om het spelplezier. Maar bij professionals gaat het om winnen. Wie winst een 'vies' begrip vindt, heeft van economie niets begrepen en kan maar beter supporter van Ajax worden.

Wynia's Week verschijnt 156 keer per jaar en wordt **volledig mogelijk gemaakt** door de donateurs. Doet u mee, ook straks in het nieuwe jaar? [**Doneren kan zo.**](#) **Hartelijk dank!**

Donateurs kunnen ook reageren op recente artikelen, video's en podcasts en ter publicatie in Wynia's Week aanbieden. Stuur uw publicabele reacties aan reacties@wyniasweek.nl. Vergeet niet uw naam en woonplaats te vermelden (en, alleen voor de redactie: telefoonnummer en adres). Niet korter dan 50 woorden, niet langer dan 150 woorden. Welkom!